

SEISKARINKOIRAN OMISTAJALLE

SISÄLLYS

KOIRA TULEE UUTEEN KOTIIN	1
SISÄSIESTEYS	1
RUOKINTA	2
RAAKARAVINTO	3
LUUT	4
RUOHON JA HEINÄN SYÖNTI	5
PENNUN RUOKINTA	5
AIKUISEN KOIRAN RUOKINTA	6
KOIRALLE SOPIMATTOMAT RUOKA-AINEET	7
ALLERGIAT	8
ROKOTUKSET	9
LOISHÄÄDÖT	9
KOIRAN HOITO	10
KYNNET	10
SILMÄT, KORVAT JA HAMPAAT	11
TURKKI JA TASSUT	12
KIIMA-AJAT JA SUKUKYPSYYS	12
LIIKUNTA JA HARRASTUKSET	13
TUNNISTUSMERKINTÄ	15
MATKUSTAMINEN JA KOIRAN KULJETTAMINEN	15
KOIRAN ALKUPERÄSTÄ	17
KOIRAN JA IHMISEN SUHDE	18
SEISKARINKOIRAN MÄÄRITELMÄ	20
SEISKARINKOIRAKERHO RY:N JÄSENEKSI	22

KOIRA TULEE UUTEEN KOTIIN

Koiran sosiaalistumis- ja oppimiskausi ajoittuu 4.–12. elinviikon ikään. Luovutusikäinen pentu on täyttänyt vähintään seitsemän viikkoa. Aiemmin pentua ei saa erottaa emostaan ja sisarusistaan, jotta pennun kehitys pysyy normaalina. Joissakin tutkimuksissa on todettu, että sopiva luovutusikä jatkuu 12. viikolle asti.

Uudessa kodissa tärkeintä on järjestää niin pennulle kuin aikuisellekin koiralle oma rauhallinen paikka, jossa koira saa olla ja nukkua häiriöttä. Koira tarvitsee omaa rauhaa ja varsinkin kasvuikäinen pentu riittävästi unta ja lepoa.

Pennun liikkumistilaa voi olla asianmukaista rajata kodissa. Koiran ei tarvitse päästä kaikkialle ja tällöin voidaan välttyä myös mahdollisilta tuhoilta, kun pentu uteliaisuuttaan kokeilee suullaan kaikkea. Tilaa koira kuitenkin tarvitsee, joten komeroihin tai pieniin eteisiin saati parvekkeelle koira ei saa sulkea. Se on useimmiten tulkittavissa eläinsuojelurikkomukseksi.

Pennulle uusi koti on suuri elämänmuutos. Emon turva ja sisarusten seura on taakse jäänyttä elämää ja uudessa kodissa pennulta voi hyvin viedä jopa useampia päiviä rauhoittua ja tottua uuteen perheeseensä. Pennun kanssa on tänä aikana oltava kärsivällinen ja annettava sille riittävästi aikaa ja seuraa. Sopeutumista uuteen kotiin voi edesauttaa jo kasvattajan luona pentulaatikossa ollut lelu tai pyyhe, johon on tarttunut emon ja sisarusten hajua. Tuttu tuoksu luo pennulle turvallisuuden tunnetta uuden kodin vielä oudossa haju ympäristössä.

Kun pentu on tottunut uuteen kotiinsa, kannattaa se totuttaa normaaleihin arkirutiineihin ja perheen päiväjärjestykseen mahdollisimman nopeasti. Koira on hyvä pitää jo pentuikästä mukana kaikissa niissä toimissa, joissa sen on tarkoitus olla perheen mukana myös aikuisena (tarkoittaa pennun totuttamista autoon, veneeseen, mökille, mahdolliseen hoitopaikkaan, perhetuttuihin, muihin koiriin jne.).

Hyvin tärkeää on opettaa koira olemaan yksin jo pentuikässä. Toiset koirat omaksuvat yksinolon nopeasti, kun taas toiset tarvitsevat enemmän harjoittelua. Aluksi pentu voidaan jättää yksin muutamiksi minuuteiksi ja vähitellen aikaa pidennetään. Tärkeää on, että yksinolosta ei tehdä suurta numeroa – ei pitkiä jäähyväisiä. Sama pätee myös pennun mahdollisesti yksin ollessaan aiheuttamiin vahinkoihin, joihin ei pidä kiinnittää huomiota. Yksin jäänyt pentu voi purkaa energiansa ympäröiviin esineisiin. Pennun aiheuttamat vahingot pitäisi ohittaa eleettömästi, sillä toruminen useimmiten vain vahvistaa vahinkoa aiheuttavaa käytöstä, koska yksin jääneelle ja varsinkin eroahdistusta potevalle koiralle kaikki huomio on tavoiteltua, myös kielteinen huomio.

Pentuikäinen (rokottamaton) koira voi hyvin olla tekemisissä toisten koirien kanssa. Koiratarhoja yms. paikkoja, joissa käy paljon koiria on kuitenkin syytä välttää. Kontaktit tuttujen koirien (jotka ovat rokotettuja ja terveitä) kanssa ovat vain suotavia, jotta pentu oppii koirasosiaaliseksi ja omaksuu koirien välistä viestintää.

Koiralle selkeiden rajojen asettaminen on alusta asti tärkeää: se mikä on kiellettyä, on kiellettyä. Koira ei kykene ymmärtämään poikkeuksia. Jos koiran ei haluta olevan esimerkiksi sängyllä tai sohvalla, se pitää johdonmukaisesti kieltää jo pennusta asti. Tyypillisin virhe on, että pentua ei kohdella koirana, vaan sitä lellitellään ja sille sallitaan liikaa asioita, eikä sitä totuteta ympäristöönsä. Kun tällainen koira kasvaa aikuiseksi, edessä on lähes poikkeuksetta ongelmia, joiden korjaaminen on aikaa vievää, joskus jopa mahdotonta.

Ensimmäinen vuosi on koiran tärkein vuosi!

SISÄSIISTEYS

Tavallisimmin ensimmäinen asia, joka koiralle opetetaan on sisäsiisteys. Pentu on saattanut kasvattajan luona oppia tekemään tarpeitaan sanomalehdelle tai tarkoituksellisesti jopa ulos. Luovutusikäinen pentu ei kuitenkaan koskaan ole täysin sisäsiisti ja "vahingot" ovat hyvin tavallisia.

Sisäsiisteyden opettaminen perustuu siihen, että aina kun pentu on herännyt, sen kanssa on leikitty tai se on syönyt, pentu nostetaan/viedään tarpeilleen sopivaan paikkaan – sisällä sanomalehtien päälle tai ulos. Kun pentu on tehnyt tarpeensa oikeaan paikkaan sitä kehuaan vuolaasti.

Sisällä sanomalehtiä kannattaa sijoittaa pennun makuupaikan edustalle sekä ulko-oven eteen. Tällöin pentu herättyään oppii menemään pian itsekin lehdelle ja pidätyskyvyn kehittyttyä lehdet voidaan jättää vain ulko-ovelle, jolloin pennun käyttäytymisestä nähdään milloin sen kanssa kannattaa lähteä ulos tarpeille.

Sisäsiistiksi oppiminen on yksilöllistä. Toiset koirat oppivat sisäsiistiksi hyvinkin nopeasti, toisilta sisäsiistiksi oppiminen voi viedä jopa kuukausia. Nartuilla on tavallisesti uroksia parempi pidätyskyky ja muutoinkin tarve virtsata harvemmin, joten narttukoiria voi olla aavistuksen helpommin opetettavissa sisäsiistiksi. Nuoret urokset saattavat merkeillä myös sisällä ja varsinkin paikoissa, joissa on toisia koiria.

Pentua ei pidä koskaan rangaista, jos se tekee tarpeensa väärään paikkaan. Tehokkain tapa ehkäistä ikävämpiä vahinkoja on kärrätä pentuajaksi arvomatot lattioilta komeroon turvaan. Ylipäätään mattoja ei kannata jättää pennun makuupaikan eteen "pissialueeksi". Kun pentu tekee tarpeensa väärään paikkaan, ei asiaa kannata huomioda mitenkään, vaan korjaa jäljet vähin äänin ja jatkossa pyrkii ohjaamaan pennun tarpeilleen oikeaan paikkaan. Koiran kuonoa ei koskaan pidä painaa virtsalätäkköön "opetusmielessä". Koira ei tätä opetusta ymmärrä ja pahimmillaan virtsa saattaa vahingoittaa nenän limakalvoja.

Ulkosiisteyttäkin on mahdollista opettaa. Nykyisin järjestyslaki velvoittaa korjaamaan koiran jätökset hoidetuilta alueilta. Kaupunkien keskustoissa kaikki alueet ovat käytännössä hoidettuja, joten koiran isommat jätökset on aina kerättävä pussiin.

Alueilla, joilla on hoitamattomia viheralueita, kuten metsiä, villiintyneitä niittyjä ja peltoja sekä isoja pientareita yms., voi koiran opettaa tekemään tarpeensa tällaiseen paikkaan. Periaate on sama kuin sisäsiisteyden opettamisessa eli koira viedään pennusta lähtien aina isommille tarpeilleen sopivaan paikkaan (esim. metsään). Näin koira oppii melko helposti tekemään tarpeensa pöheikköön. Jotkut koirat ovat opettamattakin tarkkoja paikasta, jonne tarpeensa tekevät. Vaikka koira tavallisesti olisi tottunut tekemään tarpeensa hoitamattomille alueille, niin vahinkoja tapahtuu kaikille, joten "kakkapussi" on kaupunki- ja taajama-alueilla koiranulkoiluttajan vakiovaruste.

RUOKINTA

Koira on lihansyöjä, joten koiran ravinnosta osan tulee olla eläinperäistä. Koiran ruokinnasta on erilaisia linjauksia. Joidenkin mielestä koiran ruokavalio voi perustua pelkkään kuivamuonaan, kun taas toisten näkemysten mukaan ruokavalion pitäisi perustua pelkästään raakaravintoon. Kolmas ja kenties käytännöllisin ruokintalinjaus on sekaruokinta, jossa

kuivamuonaan yhdistetään kotiruokaa (esim. koirapuuroa) ja lisänä annetaan raakaravintoa (lihaa ja luita).

Oikea ruokavalio selviää koiran ruokahalua, kuntoa ja painoa seuraamalla. Ruoan määrä on oikea, kun koira ei ole laiha eikä lihava.

Oikeanpainoisen koiran on oltava sopusuhtainen ja vyötärön on erotuttava sekä kylkiluut on kyettävä tunnistamaan sormin. Kylkiluut eivät kuitenkaan saa selvästi näkyä, sillä tällöin koira on liian laiha (jotkut rodut ovat asiassa poikkeuksia).

Ravinnon oikeaa koostumusta voi myös seurata koiran jätöksistä. Ulosteen pitäisi olla kiinteää ja tiivistä eikä kovin pistävän tai pahan hajuista. Kiinteä ja melko hajuton uloste kertoo hyvästä ja oikeanlaisesta ruokavaliosta.

Koirat kuitenkin syövät kaikenlaista, joten välillä niiden uloste on löysempää ja haisevampaa. Tämä on normaalia. Mikäli ulosteessa esiintyy usein limaa tai uloste on selkeästi löysempää, koiran ruokavaliossa on jotain sille sopimatonta.

Sekaruokinnassa kuivamuonan ja raakaravinnon (esim. jauheliha) yhdistelmä saattaa joillekin koirille aiheuttaa ruoansulatushäiriöitä, koska kuivamuona ja raaka liha sulavat erilailla. Tällöin kuivamuona ja raakaravinto kannattaa antaa erikseen eri ruokintakerroilla. Useimmille koirille kuivamuonan ja lihaisan koirapuuron yhdistelmä on kuitenkin toimiva.

Kuivamuonaa on markkinoilla monia eri merkkejä ja niiden soveltuvuus koiralle on usein yksilöllistä. Jokin ruokamerkki sopii yhdelle mutta ei toiselle. Kuivamuonissa laadulla ja hinnalla on usein yhteys: premium-ruokien valmistuksessa raaka-aineiden laatuun on yleensä kiinnitetty enemmän huomiota kuin edullisimmissa markkintamuonissa.

Kotona valmistettavan koirapuuron esimerkkiresepti on jäljempänä kohdassa "Aikuisen koiran ruokinta".

Koiralla on aina oltava tarjolla puhdasta vettä!

RAAKARAVINTO

Raakaravinnon (liha, luut, elimet ja merikalat) syöttäminen koiralle on suositeltavaa pennusta pitäen. Tällöin koiran ruoansulatukseen kehittyy mahdollisimman luonnollinen ja monipuolinen bakteerikanta.

Raakaravintoa syövät koirat eivät ole niin herkkävatsaisia kuin pelkästään teollista valmisruokaa syövät. Liian kypsennetyn ja "puhtaan" ruoan on arveltu osaltaan herkistäneen koiria erilaisille ruoka-aineallergioille. Liiallinen hygieenisuus voi siis olla haitaksi. Samankaltaisiin tuloksiin on päädytty ihmisten allergioita ja allergiaherkkyyttä tutkittaessa.

Koirilla on tapana syödä vähän kaikkea ja ulkona ne omistajansa huomaamatta saattavat popsia mitä tahansa "herkkuja" – esimerkiksi ulosteiden syönti on koirille jopa tyypillistä (ulosteiden syönti saattaa viitata myös aineenvaihduntahäiriöihin tai joidenkin ravintoaineiden tai kuitujen puutokseen).

Kun koiran ruoansulatukseen bakteerikanta on monipuolinen, koiran vatsa kestää paremmin epämääräisiä herkkuhetkiä ja ripulia sekä oksentelua esiintyy vähemmän.

Koirille ruoansulatusongelmat ovat kuitenkin aina melko tavallisia, juuri niiden kursailemattoman ruokahalun takia.

Punainen liha, naudanmaha sekä muut sisäelimet porsaan maksaa lukuun ottamatta voidaan antaa koiralle raakana. Linnun lihan (kana ja broileri) kypsentämistä suositellaan salmonellavaaran takia. Merikaloista jalokaloja voi koiralle antaa raakana tai miedosti kypsennettynä. Järvi- ja murtovesien kaloista ahven, hauki, kiiski, kuha ja made tulee lapamatovaaran takia kypsentää.

Koirille tarkoitettua raakaravintoa on nykyään hyvin saatavilla pakasteina. Isompien ruokakauppojen ja markettien lemmikkieläinten ruoka-osastoilla on usein oma pakastin raakapakasteille. Raakapakasteita voi hankkia myös suoraan niiden valmistajilta tai jälleenmyyjiltä (esim. Kennel Rehu, Murren Murkina). Myös lihakaupoista ja teurastamoista voi tiedustella koirille tarkoitettua lihaa ja luita.

Kotimaisten raakapakasteiden syöttäminen koiralle on turvallista. Suomessa jauhelihaa ja lihaseoksia saavat valmistaa vain Eviran valvomat tuotantolaitokset. Raakapakasteet valmistetaan ihmisravinnoksi tarkoitettujen teuraseläinten osista, joita ei kaupallisesti muutoin hyödynnetä. Raakapakasteissa bakteerien aiheuttamien sairauksien tai loisten riski on hyvin vähäinen verrattuna esimerkiksi tarkastamattomaan riistalihaan.

Jos koiran ruokavalio perustuu pelkästään raakaravintoon, kannattaa aiheeseen perehtyä tarkoin, jotta koira saa ravinnosta riittävästi hiven- ja kivenaineita sekä vitamiineja.

LUUT

Luiden kaluaminen on koiralle luontaista ja se pitää koiran hampaat terveinä ja ehkäisee hammaskiveä. Luiden tulee olla raakoja, sillä kuumentaminen/kypsentäminen muuttaa luun rakennetta, jolloin siitä voi irrota kovia ja teräviä kappaleita.

Kaluamisluiksi soveltuvat parhaiten raa'at naudan ja hirven luut vankkoina palasina, joista koira ei kykene puremaan irti pieniä kappaleita. Tällaiset luut soveltuvat hampaiden hoidoksi kaikille koirille. Jos koira ei ole tottunut kaluamaan luita, kannattaa luiden antamista ensiksi säännöstellä ja valvoa, ettei koira syö kerralla liikaa luita.

Liiallinen luun syöminen kerralla saattaa aiheuttaa vakavampaa ummetusta, joka edellyttää eläinlääkärissä käyntiä. Luiden kaluamisen jälkeen koira tavallisimmin ulostaa kovaa valkeaa ulostetta, mikä on täysin normaalia ja edesauttaa anaalirauhasten tyhjentymistä.

Linnun, porsaan, poron sekä peuran luut ja rustot ovat hauraampia ja koira puree tällaiset luut rikki, joten ne eivät sovellu kaluamisluiksi. Raakaruokinnassa (barf) mainitut luut ja rustot muodostavat kuitenkin merkittävän osan koiran ruokavaliosta. Luihin ja rustoihin perustuva raakaruokinta edellyttää totuttelua, jotta koira oppii syömään oikein. Nopeasti tai kerralla liikaa syötynä ja huonosti pureskeltuna luut ja rustot voivat aiheuttaa niihin tottumattomalle koiralle vakavia ruoansulatusongelmia, kuten suolitukoksia.

Osa koirista kätkee luita hautaamalla niitä esimerkiksi pihamaalle. Jos koira on tottunut kaluamaan vanhempia ja hautuneita luita, sen voi antaa niitä kaluta.

Raakoina annettavien luiden huono puoli on, että ne likaavat rasvalla ja verellä ympäristöä, joten sisätiloissa ja varsinkin kotioiloissa niitä on hankala antaa. Piha on luiden kaluamiseen paras paikka, tosin kerrostalossa koiran voi opettaa kaluamaan luita myös parvekkeella.

Lemmikkieläinliikkeistä luita saa puhdistettuina sekä uunissa tai savustamalla käsiteltyinä. Tällaisia luita voi harkitusti antaa koiralle sisätiloissakin, sillä ne eivät tahri paikkoja raakojen luiden tavoin. Puhdistetut luut sopivat myös pienille pennuille.

Nahka- ja vuota sekä solmuluita kuten myös erilaisia purutikkuja voi antaa koiralle. Ne eivät tosin ole aitojen luiden veroisia. Sisätiloissa ne ovat toki siistimpiä vaihtoehtoja.

RUOHON JA HEINÄN SYÖNTI

Koirat syövät luonnostaan erilaisia ruohoja ja heiniä (esimerkiksi juolavehnan lehtiä). Tämä on normaalia ja koiran voi vapaasti antaa syödä "heinää". Jotkin koirat innostuvat popsimaan jopa voikukkien kukintoja. Koirat tuntuvat tietävän tarkkaan, mitä heinää voi syödä, eivätkä ne harhaidu syömään myrkyllisiä kasveja, joten aikuisen koiran voi antaa huoletta syödä luonnossa itsenäisesti valitsemiaan viherkasveja. Pentuikäisen koiran kanssa on oltava tarkempi, sillä uteliaisuuttaan pentu saattaa syödä myös myrkyllisiä kasveja.

Koira syö heinää kahdesta syystä. Syötyään isomman määrän heinää, koira useimmiten oksentaa jonkin ajan kuluttua heinäpallon tai "heinäpuuroa" (heinää sekoittuneena mahanesteisiin ja limaan). Tällöin koira puhdistaa mahalaukkuaan. Syynä on usein jonkin epämääräisen "herkun" syönti tai vatsakivut. Heinä saa koiran oksentamaan. Mikäli koira ei löydä heinää, kun sen maha on kipeä, saattavat jotkin koirat syödä karvojaan tai hiuksia oksennusrefleksin aikaansaamiseksi.

Koirat syövät enemmän tai vähemmän säännöllisesti heinää myös pienempiä määriä niin, että syöty heinä kulkee koko ruoansulatuskanavan läpi. Tämän kaltaisella heinänsyönnillä koira ehkäisee suolistolaisia.

PENNUN RUOKINTA

Pentuaikana koira syö päivässä useita aterioita, 3–4 ateriala. Puolivuotiaana aterioiden määrä vähenee usein kahteen ja aikuisena riittää yksikin ruokintakerta päivässä.

Pennuille on suositeltavinta syöttää ns. pentumuonaa eli pennuille tarkoitettua kuivamuonaa vähintään vuoden ikään asti. Puolivuotias koira on usein jo aikuisen kokoinen, mutta luusto ja lihaksisto kasvavat edelleen aina jopa kahteen ikävuoteen asti. Koiran tasapainoisen kasvun turvaamiseksi pentumuonaa on syötettävä riittävän kauan.

Pentumuona on syytä pehmentää ennen ruoaksi antamista. Kuivamuonan voi pehmittää rasvattomalla piimällä tai pelkällä vedellä. Pehmittymiseen menee usein muutama tunti, joten päivän ruoka-annosten verran kuivamuonaa kannattaa laittaa jääkaappiin pehmenemään jo edeltävänä iltana.

Piimä (tai vaihtoehtoisesti esim. raejuusto) on hyvä lisä koiran ruokavalioon pentuikässä, jotta kalsiumin tarve tulee tyydytettyä. Aikuiselle koiralle maitotuotteita ei suositella, sillä ne saattavat aiheuttaa ruoansulatusvaivoja.

Pehmitettyyn pentumuonaan voi sekoittaa raakaa jauhelihaa tai miedosti kypsennettyä kalaa noin ruoka-annoksen kolmasosan verran. Lihapulla-muodossa oleva raakapakastejauheliha on käytännöllistä, päiväannokset voi sulattaa helposti mikrossa tai antaa sulaa huoneenlämmössä. Samoin esimerkiksi pakasteseiti on helppo sulattaa sopivina annospaloina.

Sulamisen jälkeen jauheliha/kala hienonnetaan pehmennetyn pentumuonan joukkoon. Joillekin koirille kuivamuonan ja raakaravinnon yhdistelmä ei toimi, vaan ne on tarjottava eri aterioina. Lihaa ja kalaa voi vuorotella kuivamuonan lisänä (koirankin on suositeltavaa syödä kalaa vähintään pari kertaa viikossa). Jos tuoretta kalaa ei ole saatavilla, niin raakapakastettu seiti on hyvä vaihtoehto.

Nuoren koiran vatsa ei välttämättä kestä raakoja sisäelimiä, kuten naudanmahaa. Koira on ensin totutettava syömään raakaravintona lähinnä jauhelihaa ja kalaa. Vuoden ikää lähestyttäessä voi koira alkaa totuttaa mm. pötsiin.

Luita voi antaa pennulle. Raa'asta naudanluusta pentu ei vielä paljoa saa irti ja luuydin aiheuttaa nuorelle koiralle helposti vatsavaivoja. Suositellumpaa onkin antaa pennulle aluksi puhdistettuja luita. Viimeistään silloin, kun maitohampaat vaihtuvat pysyvään purukalustoon kannattaa pennulle antaa luita, sillä niiden järsiminen helpottaa hampaiden vaihtumista. Hampaat vaihtuvat yleensä 3–6 kuukauden iässä.

AIKUISEN KOIRAN RUOKINTA

Aikuiselle koiralle riittää yksi ruokintakerta päivässä. Koiraeläimillä on iso mahalaukku ja ne syövät luonnostaan kerralla suuren määrän ruokaa. Tämän takia yksi ruokintakerta terveelle aikuiselle koiralle riittää ja monet koirat eivät useampaa ateriaa edes halua tai päivän mittaan syö vaikka tarjottaisiin. Sairaata ja vanhat koirat sekä kantavat ja imettävät nartut pitää ruokkia useammilla aterioilla päivässä. Mitä enemmän koira liikkuu, sitä enemmän se tarvitsee energiaa, joten paljon liikkuvalla koiralla voi olla myös hyvä jakaa päivittäinen ruoka-annos kahteenkin ateriaan.

Kuivamuonan voi aikuisellekin koiralle pehmentää pentumuonan tavoin, mutta suositeltavampaa olisi antaa kuivamuona aikuiselle koiralle pehmentämättä. Kovien kuivamuonanappuloiden syöminen tekee koiran hampaille hyvää ja ehkäisee usein samalla jonkin verran hammaskiven muodostumista. Kuivamuonan laatuun ja sisältöön kannattaa kiinnittää huomiota. Paljon liikkuvalla ja erityisesti aktiiviselle nuorelle urokselle voi olla tarpeen syöttää ns. työkoiraruokaa, joka sisältää enemmän lihaksistoa tukevia valkuaisaineita sekä energiaa. Koira kykenee hyödyntämään eläinperäistä rasvaa hyvin energian lähteenä, joten rasvaisen lihan tai silavan syöttäminen on paljon kuluttavalle koiralle myös suositeltavaa.

Aikuiselle koiralle raakaravinnon voi antaa hienonnettuna tai suuhun mentävinä pureskeltavina palasina. Jos koira osaa repiä lihaa, sille voi antaa isompiakin paloja. Koirille annettavat sisäelimet (maksat, munuaisten, sydän jne.) voi kiehauttaa paloitetuina miedossa suolavedessä. Tällöin sisäelinpalat kypsyvät pinnalta ja säilyvät jääkaapissa pidempään.

Kotiruokaa voi koiralle antaa melko vapaasti. Ruoantähteet voi hyvin hyödyntää koiran lisäruokana, kunhan kyseessä ei ole liian maustettu ruoka tai muutoin koiralle sopimaton ravinto, kuten hauraita luita sisältävät kanan perkeet. Tavallisesta kotiruoasta peruna on ehkä ongelmallisinta, sillä koiran ruoansulatus sulattaa perunaa huonosti ja jos koiralle antaa perunaa palasina, niin koira useimmiten oksentaa palat jonkin ajan kuluttua sulamattomina. Mikäli koiralle antaa perunaa, on se muussattava.

Kotiruoka lasketaan myös ns. koirapuuro, jota voi valmistaa hyvin erilaisin reseptein. Pääsääntöisesti puuro valmistetaan ohrasta (vaihtoehtoisesti tattarista, hirssistä tai riisistä) sekoitettuna jauhelihaan. Ohra keitetään ensin kypsäksi, jonka jälkeen sekaan lisätään

mahdolliset sisäelimet ja liha. Lopuksi seosta haudutetaan uunissa noin puolituntia. Lihan ei tarvitse olla koirapuurossa läpikypsää.

Esimerkkiresepti lihaisalle koirapuurolle:

- 4 dl rikottua ohraa (vaihtoehtoisesti tattaria tai hirssiä)
- 3–4 porkkanaa raastettuna (mukana voi olla lanttua, naurista tms.)
- ½ keräkaali raastettuna
- 300–500 g jauhettua maksaa (+ hienonnettu munuainen)
- 1½–2 kg koirien jauhelihaa
- ½–1 l puolukoita/mustikoita (jotka soseutetaan esim. sauvasekoittimella)
- ½–1 dl rypsiöljyä
- hyppysellinen merisuolaa

Ohra keitetään kypsäksi (n. 30 min) väljässä merisuolalla maustetussa vedessä, johon on lisätty rypsiöljyä. Viidentoista minuutin kohdalla lisätään raastetut juurekset/vihannekset. Kypsäksi keitettyyn ohraseokseen lisätään jauhettu maksa (ja munuainen), soseutetut puolukat/mustikat ja lopuksi jauheliha.

Seos kaadetaan rypsiöljyllä voideltuun uunivuokaan ja kypsennetään 200 asteessa noin puolituntia. Tällöin liha jää puurossa osin raa'aksi. Valmis puuro voidaan annostella muutaman päivän annoksina rasioihin tai pakastepusseihin ja pakastaa. Pakastimesta sulatettu puuro säilyy jääkaapissa muutamia päiviä.

Edellä kuvatun puuron tekemiseen tarvitaan vähintään viiden litran, mielellään kymmenen litran kattila. Minitulla reseptillä saa puuroa ison uunivuoaan (40cm x 30cm x 5cm).

Jos koirapuurolla korvataan kuivamuona, voi puuroon olla syytä lisätä ravinteita. Tarkempia ohjeita kannattaa etsiä alan kirjallisuudesta.

Ylipainosta kärsiville koirille voi osan ohrasta ja jauhelihasta korvata kaalilla. Kaali täyttää vatsan mutta ei sisällä energiaa, eikä kaali liiemmin ärsytä koiran suolistoa, kun kaali on raastettu ja kypsennetty.

KOIRALLE SOPIMATTOMAT RUOKA-AINEET

Kotona olevista ruoka-aineista suklaa on koiralle vaarallisinta. Koiran aineenvaihdunta ei pysty käsittelemään suklaan sisältämää teobromiinia, joka aiheuttaa koiralle jo pieninä määrinä myrkytystilan. Varsinkin joulun aikoihin kannattaa olla varuillaan pöydille jätettyjen konvehtien ja suklaalevyjen takia. Yksi konvehtirasia tai suklaalevy voi viedä koiralta hengen. Jos koira syö vähänkin enemmän suklaata, on oltava yhteydessä eläinlääkäriin. Toinen vastaava koiralle helposti myrkytyksen aiheuttava aine on ksylitoli.

Muita koiralle huonosti sopivia, mutta ei hengen vaarallisia ruoka-aineita ovat: sipuli ja raa'at juurekset (estävät muita ravinteita imeytymästä ja aiheuttavat ruoansulatusvaivoja). Raa'an kananmunan valkuaista ei myöskään suositella koiralle säännöllisesti, vaikka kananmuna muutoin onkin koiralle sopivaa ravintoa ja erinomainen proteiinin lähde.

Raaka järvi- ja murtovesikala (erityisesti hauki ja ahven) **on lapamato-vaaran takia koiralle sopimatonta ruokaa.** Järvikala tulisi antaa koiralle kypsennettynä tai pakastettuna, jolloin loisvaaraa ei ole.

Myöskään sokeri, suola ja mausteet eivät kuulu koiran ruokavalioon. Koirapuurossa pieni hyppysellinen merisuolaa ei ole haitaksi ja koira voi tarvittaessa juoda nestetarpeeseen myös pieniä määriä merivettä (ei kuitenkaan suositeltavaa ja varsinkin sinileväaikana voi meri- tai järveden juominen olla jopa kohtalokasta!). Aikuisen koiran ruoansulatus hajottaa maitosokeria huonosti, joten maitotuotteet voivat aiheuttaa aikuiselle koiralle ruoansulatusvaivoja: kaasua ja ripulia.

ALLERGIAT

Koirilla esiintyy allergioita. Tyypillisimmin koiralla on joko atooppinen ihottuma tai ruoka-aineallergia. Kummassakin tapauksessa oireina ovat kutina ja punottava iho, myös krooninen korvatulehdus on mahdollinen. Pahimmillaan kutina on niin paha, että koira raapii ihonsa rikki, minkä seurauksena iho tulehtuu.

Tulehdus tulee aina hoitaa eläinlääkärissä. Vasta kun tulehdus on saatu hoidettua, kutinan ja iho-oireiden taustalla olevia tekijöitä on mahdollista selvittää tarkemmin. Atopiaa tai ruoka-aineallergiaa ei yksiselitteisesti saada selville millään testillä tai nopealla diagnoosilla vaan syyn selvittäminen vaatii aikaa ja paneutumista asiaan.

Mikäli koiralla on allergiaan viittaavia oireita, on ensimmäiseksi selvitettävä mahdollisten ulkoisten tekijöiden vaikutus. Oireiden taustalla voi olla esimerkiksi elinympäristön ja elinolosuhteiden muutoksista johtuva stressi, hyönteisen purema tai mekaanisen hankauksen aiheuttama ihovaurio. Mikäli ulkoiset tekijät eivät selitä koiran oireita, on seuraavaksi selvitettävä ruoka-aineallergian mahdollisuus.

Iho-oireiden ja varsinkin kroonisen korvatulehduksen taustalla on monasti ruoka-aineallergia. Allergian aiheuttajana voi olla lähes mikä tahansa ruoka-aine, mutta usein syynä ovat viljatuotteet ja erityisesti vehnä. Monissa tapauksissa koiran oireilu on kadonnut, kun koiran ruokavaliosta on poistettu viljaa sisältävät teolliset ruoat.

Mahdollisen ruoka-aineallergian selvittämisessä kannattaa ensimmäiseksi kokeilla kuivaruoasta luopumista ja siirtyä joksikin aikaa liha–kasvispainotteiseen raakaruokavalioon. Ruokavaliokokeilun tulee kestää nelisen viikkoa ennen johtopäätösten tekemistä. Koira voi olla allerginen myös lihalle tai kalalle, joten raakaruokinta ei välttämättä ratkaise ruoka-aineallergiaa.

Mikäli koiran oireet jatkuvat ruokavaliomuutoksen jälkeenkin, on syytä hakeutua eläinlääkäriin, joka voi tehdä koiralle allergeitestein. Testit ovat vain suuntaa antavia ja suoria johtopäätöksiä niistä ei pidä tehdä. Testeistä kuitenkin selviää ne allergeenit, jotka mahdollisesti ovat ruoka-aineallergian tai atopian taustalla, ja tämä auttaa hoidon suunnittelussa.

Useimmiten atooppisen ihottuman taustalla on joko pöly- tai varastopunkki. Ihottuma voi aiheutua myös siitepölystä, homeista tai kodissa olevien eläinten ja ihmisen hilseestä.

Koiran atopia ei ole parannettavissa mutta oireita on mahdollista helpottaa. Altistumista pölypunkeille ja varastopunkeille on suhteellisen helppo vähentää. Pölypunkit ovat nykyasunnoissa harvinaistuneet ja niitä ehkäistään parhaiten tehokkaalla pölynpoistolla. Varastopunkkia esiintyy koirien kuivamuonissa sekä muissa kuivatuotteissa, kuten hiutaleissa ja jauhoissa. Varastopunkkialtistus onkin usein minimoitavissa kuivamuonasta luopumalla ja säilyttämällä kuivatuotteet mahdollisimman ilmatiiviisti.

Nykyään myös siedätyshoidoista on saatu hyviä kokemuksia. Atooppista koiraa voidaan hoitaa myös pesuilla ja lääkehoidoilla. Atooppisen koiran kohdalla oikean ja tehokkaan hoidon löytämisessä sekä hoidon suunnittelussa yhteistyö eläinlääkärin kanssa on aina ensiarvoisen tärkeää.

ROKOTUKSET

Kun emo on ollut asianmukaisesti rokotettu ennen astutusta, saavat pennut emon maidosta tarvittavat vasta-aineet, jotka antavat suojan 12 viikon ikään asti. Mikäli emo ei ole ollut rokotettu, on syytä neuvotella eläinlääkärin kanssa mahdollisesta aiemmasta rokotusajankohdasta, jollei kasvattaja ole jo pentuja rokottanut.

Koiran rokotusohjelma on normaalisti seuraava:

- **3 kk** (parvo, penikkatauti ja tarttuva maksatulehdus)
- **4 kk** (parvo, penikkatauti ja tarttuva maksatulehdus -tehoste sekä raivotauti)
- **1 vuosi** (kaikkien tehoste)

ja sen jälkeen tehosterokotus kolmen vuoden välein (varmista eläinlääkäriltä tehosterokotusten aikataulu, sillä raivotaudin osalta tiheämpi rokottaminen voi olla tarpeellista). Tavallisimmin kotikoiralle annetaan ns. kolmoisrokote, joka antaa suojan parvoa, penikkatautia ja tarttuvaa maksatulehdusta vastaan. Koiralle voidaan antaa myös ns. nelosrokote, joka antaa suojan edellä mainittujen lisäksi parainfluenssalle (kennelyskä). Tavalliselle perhekoiralle se ei ole kuitenkaan välttämätön.

LOISHÄÄDÖT

Jokaisella koiralla voi jossain elämänsä vaiheessa olla suolistoloisia. Se on normaalia. Pennut saavat loisia emoltaan (kohdussa tai viimeistään maidon kautta). Kasvattaja antaa pennuille loishäädön neljän ja kuuden viikon iässä tai kolmen, viiden ja seitsemän viikon iässä.

Tämän jälkeen **pennulle on hyvä antaa loishäätö muutaman kerran parin kuukauden välein.** Loishäätöön tarkoitettuja "matolääkkeitä" on erilaisia ja niiden vaikutusmekanismit sekä teho eri loisiin poikkeavat toisistaan, joten on hyvä tutustua lääkkeen ominaisuuksiin ja käyttöohjeisiin. Useimmat lääkkeet on annettava uudestaan kahden viikon päästä ensimmäisestä madotuskerrasta, jotta lääke tehoaa myös vaeltaviin toukkiin. Pennuille on helpointa antaa tahna-lääkettä (esim. Canex), kun taas vanhemmalle koiralle maistuvat purutabletit (esim. Axilur, Drontal, Flubenol).

Suomessa aikuiselle koiralle suositellaan paria madotusta vuodessa. Suolistoloiset eivät ole kuitenkaan kovin yleisiä varsinkaan aikuisilla kotikoirilla. Vuosittaisten rutiinimadotusten sijaan voi olla riittävää, että koira matolääkitään vain ennen rokotuksia. Madotus on kuitenkin tehtävä aina, kun on syytä epäillä loistartuntaa eli koirassa havaitaan loisiin viittaavia oireita, kuten laihtuminen, karvan laadun heikkeneminen, anemia, alakuloisuus jne. Jos koira syö jrsijöitä tai sillä on tapana syödä ulosteita, säännöllinen madotus on suositeltavaa. Astutettava ja kantava narttu, samoin kuin pennut on aina madotettava ohjeiden mukaan.

Koirat ehkäisevät suolistoloisia myös itse. Useimmilla koirilla on taipumus syödä heinäa (esim. juolavehnan lehtiä ja erilaisia ruohoja). Tällä käyttäytymisellä koira pyrkii ehkäisemään suolistoloisia.

Ulkoloisia, kuten kirppuja ja täitä, **on kotikoiralla normaalioloissa hyvin harvoin**, jos koskaan. On kuitenkin mahdollista, että koira saa ulkoloisia luonnosta (eläinten pesäluolat) tai toisilta koirilta. Kirppu- ja täitartunnoissa tavanomaisin hoitotoimenpide on, että koira ja koiran makuupaikka pestään asianmukaisilla pesuaineilla ohjeiden mukaan.

Ulkoloisista tavallisimpia ovat puutiaiset eli "punkit". Varsinkin punkkialueilla (saaristo, rannikko ja useat sisämaa-alueet) on hyvä varustautua punkkipihdeillä, joilla punkin irrottaminen koirasta on helppoa (punkki otetaan pihteihin ja kierretään muutama kierros jolloin punkki irtoaa "itsestään").

Punkkien sekä myös kirppujen ja täiden **ennaltaehkäisyyn on olemassa erilaisia menetelmiä**, kuten punkkipannat ja iholle valeltavat liuokset. Varsinkin punkkipantojen tehoissa on vaihtelua. Kenties tehokkain ulkoloisten (erityisesti punkkien) torjunta-aine on koiran iholle valeltava liuos (Bayvantic tai ExSpot, saattavat aiheuttaa joillekin koirille kutinaa, iho-oireita, vapinaa ja levottomuutta). Kertäkäsittely antaa noin kuukauden suojan ja vähentää koiralla ihoon kiinnittyvien punkkien määrää selvästi.

Nenäpunkki on koirilla yleinen loinen. Se leviää suoran kosketuksen sekä mahdollisesti myös ympäristön välityksellä. Osalle koirista nenäpunkki ei aiheuta mitään oireita mutta toisilla oireet voivat olla hyvinkin voimakkaita.

Tyypillisiä nenäpunkin aiheuttamia oireita ovat aivastelu, liman sisään vetäminen, pärskiminen, pään ravistelu, sierainvuoto ja hajuaistin huononeminen. Nenäpunkin diagnosointi on vaikeaa ja nenäpunkkiepäilyssä on käännyttävä eläinlääkäriin puoleen. Nenäpunkki on helposti hädettävissä lääkehoidolla. Mikäli perheessä on useampia koiria, on suositeltavaa hoitaa kaikki koirat, vaikka muilla ei selkeitä oireita olisikaan.

Loisten häätöön tarkoitettuja lääkkeitä saa apteekeista ja eläinlääkäreiltä.

KOIRAN HOITO

Koira on hyvä totuttaa jo pennusta lähtien erilaisiin hoitotoimenpiteisiin, kuten kynsien leikkaamiseen. Pentu kannattaa tarkistaa viikoittain. Tällöin leikataan kynnet, tarkastetaan korvat ja silmät sekä käydään turkkia läpi. Varsinkin pentuiässä tarkastukset on hyvä tehdä usein, jotta mahdolliset ongelmat havaitaan ajoissa, mutta ennen kaikkea siksi, että koira tottuu tarkastuksiin.

Toimenpiteistä voi helposti tehdä pennulle mieluisia kokemuksia olemalla rauhallinen, eikä pakota pentua mihinkään toimenpiteeseen vaan rohkaisee pentua ja tarjoaa sille vaikka pieniä herkkuja. Mikäli koira ei pentuiässä totuteta tarkastuksiin, on aikuisiässä usein edessä ongelmia ja pahimmissa tapauksissa aikuinen koira joudutaan viemään kynsien leikkulle eläinlääkäriin, jossa se rauhoitetaan toimenpiteen ajaksi.

KYNNET

Kynsien kasvussa on yksilöllisiä eroja. Toisilla koirilla kynnet kasvavat enemmän ja niitä on lyhennettävä parinkin viikon välein. Toisilla kynnet kasvavat kulutukseen nähden vähemmän ja kynsiä pitää lyhentää harvemmin ja silloinkin kenties vain kannuskynsiä.

Kynnestä leikataan aina kärkiosaa sen verran, että kynnet eivät kaarru merkittävästi alaspäin. Jos kynnet kaartuvat alaspäin, koira astuu kynsilleen, mikä tekee kipeää sekä haittaa kävelyä. On kuitenkin varottava leikkaamasta liikaa. Jos leikkaa liikaa, osuu kynnen ytimeen, jolloin koira usein vinkaisee. Kynnen ytimessä on hermoja eli ytimeen osuminen sattuu ja seurauksena on aina verenvuotoa, joka voi olla runsastakin ja sen tyrehdyttämiseksi voi tuppaa joutua pitämään kynnen päässä pitkänkin aikaa. Vuotoa voi yrittää tyrehdyttää esimerkiksi perunajauholla.

Vaaleat kynnet ovat helpompia leikata, sillä varsinkin valoa vasten niiden ydin näkyy selvästi. Kynsiä on leikattava usein ja vähän kerralla. Pentuna koiran voi totuttaa kynsien leikkaukseen vain jäljittelemälläkin leikkaamista, jos pennun kynnet eivät muutoin kaipaa leikkaamista. Tärkeintä on, että koira tottuu toimenpiteeseen. Jos kynnet ovat päässeet pitkiksi, on niitä lyhennettävä vähän kerrallaan ja varottava ytimen leikkaamista. Koiran kynnet on suositeltavaa leikata koirankynsien leikkaamiseen tarkoitetuilla leikkureilla/kynsisaksilla. Pienten pentujen kynsien leikkaamiseen riittävät tavalliset ihmisten kynsille tarkoitetut leikkurit.

SILMÄT, KORVAT JA HAMPAAT

Koiran silmät, korvat ja hampaat on hyvä tarkistaa aika ajoin.

Silmien huomattavampi rähminen ja vetistäminen ovat usein merkki tulehduksesta tai roskasta. Roskan voi poistaa varovasti pumpulipuikon ja silmänesteen avulla. Silmänesteitä saa apteekkeista ja lemmikkieläinliikkeistä. Lievää rähmimistä ja punoitusta voi hoitaa pari päivää kotona puhdistamalla koiran silmät silmänesteellä päivittäin. Mikäli oireet eivät helpota, on kysymyksessä todennäköisimmin lääkärin hoitoa vaativa tulehdus.

Pystykorvatyyppisten koirien korvat eivät ole erityisen tulehdusherkkiä, eivätkä likaannu yhtä herkästi kuin luppakorvat. Korvat voi puhdistaa pumpulipuikolla ja korvanesteellä, jota saa apteekkeista ja lemmikkieläinliikkeistä. Korvanesteen käyttö myös ehkäisee lian ja vaikon kertymistä korvaan, joten sitä on suositeltavaa käyttää, jos korva tuntuu likaantuvan helposti. Jos korva haisee voimakkaasti ja koira aristaa korvaansa, on syytä epäillä tulehdusta. Runsaasti likaantunut korva haisee voimakkaalle ja voi olla lievästi tulehtunut. Mikäli punoitus ja korvan aristaminen eivät parin päivän puhdistuskäsittelyn myötä helpota, on syytä kääntyä eläinlääkärin puoleen.

Koiran hampaat on suositeltavaa tarkistaa silloin tällöin, jotta mahdolliset lohkeamat ja ientulehdukset todetaan ajoissa. Koiralle kertyy hammaskiveä kuten ihmisillekin. Nykyään on saatavilla erilaisia pureskeltavia hammaskiven ehkäisyyn ja hengen raikastukseen tarkoitettuja purutikkuja yms. Jotkut myös harjaavat koiriensa hampaita. Kenties tehokkain keino ehkäistä hammaskiveä, on antaa koiralle järsittäviksi naudanluita. Ne pitävät useimmiten koiran hampaat parhaiten kunnossa.

Vanhemmalle koiralle kertyy väistämättä hammaskiveä ja sitä on mahdollisesti poistettava eläinlääkärillä. Pahanhajuinen hengitys on hammaskiven ja ruokavalion takia koiralla usein varsin normaalia. Jos koiran henki haisee mädäntyneeltä tai selkeästi pistävältä, on hampaat syytä tarkistaa mahdollisen (jopa märkivän) ientulehduksen varalta ja tarvittaessa käännyttävä eläinlääkärin puoleen.

TURKKI JA TASSUT

Koiran turkin pitäisi olla luonnostaan lähes hoitovapaa. Monia rotuja on kuitenkin jalostettu ihanteena pidempi ja karvaisempi turkki. Monissa tapauksissa jalostus on mennyt liiallisuuksiin ja jopa monet vanhat työkoirarodut on jalostettu niin pitkäturkkisiksi, että ne eivät enää kykene alkuperäisiin tehtäviinsä. Pitkä turkki vaatii myös hoitoa, säännöllisiä pesuja ja harjausta. Lyhyt karvapeite on koiralla luonnollisempi ja usein lähes täysin hoitovapaa.

Seiskarinkoirilla on lyhyt ja päälakarvaltaan hylkivä turkki, johon ei juuri lika, loka ja lumi tartu – lika lähtee usein helpoimmin pyyhkeellä. Tällaista turkkia ei tarvitse pestä välttämättä koskaan. Koirilla on kuitenkin tapana kieriä voimakkaissa hajuissa (raadot, ulosteet). Esimerkiksi linnunulosteissa kierinyt koira saattaa haistaa niin voimakkaalle ja pistävälle, että ei ole muuta vaihtoehtoa kuin pestä koira jopa useampia kertoja hajun pois saamiseksi.

Seiskarinkoirilla on turkin tiheydessä ja paksuudessa jonkin verran vaihtelua. Osalla koirista on selkeä pohjavilla, joka lähtee yleensä kerran vuodessa (tavallisimmin keväällä tai alkukesästä). Pohjavillan lähtemistä voi edesauttaa harjaamalla. Joiltakin seiskarinkoirilta pohjavilla puuttuu käytännössä kokonaan. Nämä koirat uudistavat karvaansa 1–2 kertaan vuodessa. Tällöin karvaa irtoaa normaalia enemmän. Karvan vaihtumista voi edesauttaa harjaamalla.

Lyhytturkkista koiraa ei pidä harjata metallipiikkisellä harjalla, sillä se voi vahingoittaa koiran ihoa. Harjan on oltava pehmeäkö.

Stressaantuneesta koirasta lähtee usein runsaasti karvaa eli pitkä automatka, vieras paikka jne. voi aiheuttaa koiralla poikkeuksellisen voimakasta karvan lähtöä sekä myös ihon hilseilyä. Mikäli koiran turkissa on säännöllisemmin hilsettä, kertoo se kuivasta ihosta. Tätä voi esiintyä varsinkin talviaikaan, jolloin huoneilma on kuivaa. Hilseilyä voi hoitaa esimerkiksi shampooilla.

Karvojen irtoiluun ja kiillon puutteeseen kala-, pellava- tai ravintoöljystä voi olla apua.

Joillakin koirilla varvasanturoiden välissä olevat karvat saattavat kasvaa liikaa. Tällöin anturoiden välisiä karvoja on leikattava. Seiskarinkoirilla tämä on harvinaista.

Anturoita on silloin tällöin hyvä rasvata tassuvahalla, jota saa lemmikkieläinliikkeistä. Varsinkin jos koiraa lenkitetään paljon kovalla alustalla (asfaltti), on anturoita rasvattava säännöllisesti. Myös talvisin anturat kaipaavat tassuvahaa. Anturan olisi "myötäkarvaan" oltava sileä. Karheat ja jopa halkeilleet anturat on hoidettava kuntoon tassuvahalla tai tarvittaessa käännyttävä eläinlääkärin puoleen.

KIIMA-AJAT JA SUKUKYPSYYS

Koirat saavuttavat sukukypsyyden noin vuoden iässä ja sen jälkeen uroskoirat ovat "aina valmiina". Urosten omistajien on oltava vastuullisia ja huolehdittava koiransa kytkemisestä, jos lähiseudulla jollain nartulla tiedetään olevan juoksuaika. Koirat ovat erittäin kekseliäitä ja tiedetään mitä ihmeellisimpiä tarinoita, joissa koirat ovat päässeet karkuun aistittuaan lähiseudulla kiimassa olevan lajikumppaninsa.

Nartuilla kiima-aika eli ns. juoksuaika on 1–3 kertaa vuodessa. Kiimakierrossa on huomattavia yksilöllisiä eroja. Nuorilla nartuilla juoksuaikoja on usein tiheämmin ja nartun vanhetessa juoksuaikat harvenevat. Vuodon määrä on myös hyvinkin yksilöllistä. Toisilla vuoto on runsasta ja toisilla niin niukkaa, että kiima-aikaa voi olla jopa vaikea havaita. Vanhemmiten vuoto useimmiten vähenee.

Osa nartuista on hyvin siistejä ja ne pitävät nuolemalla näkyvän vuodon vähäisenä. Toiset taas tiputtelevat enemmän. Narttukoirille saa lemmikkieläinliikkeistä juoksusuoja eli housuja, jotka on helppo pukea nartulle ja housuihin voi laittaa tavallisen terveystien tai pehmeää paperia imemään vuotoa. Kotioloissa juoksusuojan käyttäminen on usein suositeltavaa ja narttu kannattaakin totuttaa suojan käyttöön ensimmäisestä juoksusta lähtien. Jos juoksuoja laitetaan nartulle vasta vanhemmalla iällä, se ei välttämättä hyväksy suojaa vaan repii sen irti ja jopa syö terveystien/paperin.

Narttu on paritteluhalukas useimmiten 10. ja 20. juoksupäivän välisenä aikana, yksilöllisiä eroja on. Otollisimmaksi astutusajankohdaksi lasketaan usein 14. päivä juoksun alkamisesta (juoksun alku lasketaan siitä, kun tiputtelu on alkanut). Paritteluhalukas narttu kiertää ja nostaa tällöin häntänsä tiukasti selälle, jos sen takapäätä lähestyy tai koskettaa.

Kaikkiaan juoksuaika kestää nartulla noin kolmisen viikkoa ja tänä aikana se on visusti pidettävä erossa uroksista, sillä paritteluvalmis narttu saattaa hyväksyä lähelle tulleen uroksen saman tein ja astuminen tapahtuu silmänräpäyksessä. Tässä asiassa varovaisuutta ei voi olla liikaa korostamatta! Jos vahinko kuitenkin pääsee tapahtumaan, niin koirat jäävät paritellessaan kiinni toisiinsa noin 10–15 minuutiksi. Koiria ei missään tapauksessa pidä yrittää irrottaa, sillä tällöin koirien sukuelimet voivat vahingoittua pysyvästi ja koirille aiheutuu merkittävää kipua!

Jos narttu on tarkoitus astuttaa juoksuaikana, on siihen valmistauduttava hyvissä ajoin ja selvitettävä oikea astutusuros. Muistutettakoon tässä yhteydessä, että seiskarinkoirien pentujen rekisteröinnin ehtona on astutusyhdistelmän hyväksyttäminen Seiskarinkoirakerholla. Kerhoon on oltava yhteydessä hyvissä ajoin ennen suunniteltua astutusta. Kerholta saa tarvittaessa myös neuvoja ja apua itse astutukseen.

Astutusta ei suositella tehtävän ns. luonnonmenetelmällä eli sulkemalla uros ja narttu keskenään aitaukseen omistajien mennessä kahville. Astutus pitäisi aina tehdä valvotusti, jotta astumisen tiedetään suorituksena onnistuneen ja koirat voidaan kiinnioloajan pitää rauhallisina paikoillaan vahinkojen välttämiseksi. Varsinkin kokemattomat koirat saattavat yrittää riuhtoa itseään irti. Aloittelevien koiranomistajien kannattaa aina olla yhteydessä kokeneempiin kasvattajiin sekä tutustua aihetta käsitteleviin kirjoihin, joita löytyy useita.

LIIKUNTA JA HARRASTUKSET

Koira tarvitsee ulkoilua ja liikuntaa päivittäin säällä kuin säällä.

Pennun kanssa on ulkoiltava 4–5 kertaa päivässä, tarvittaessa useamminkin. Runsa ulkoilu edesauttaa myös sisäsiistiksi oppimista. Pennun kanssa ei tehdä vielä pitkiä kävelyjä, vaan tutustutaan lähiympäristöön – ulkoilu onkin enemmän ulkona olemista.

Kasvuikäisen koiran kanssa ei suositella pitkiä ja raskaita lenkkejä, eikä myöskään runsasta hyppimistä yms. luustoon ja lihaksistoon suuntautuvaa raskasta. Säännöllistä

liikuntaa kasvuikäinen koira tarvitsee kuitenkin paljon, jotta varsinkin lihakset kehittyvät riittävästi.

Aikuiselle koiralle riittää usein 2–3 ulkoilukertaa päivässä. Ulkoilukertojen määrään vaikuttaa jonkin verran asumismuoto. Kerrostalossa asustelevan koiran on hyvä päästä ulos mielellään kolme joskus neljäkin kertaa päivässä. Omakotitaloissa ja rivitaloissa, joissa on oma piha, voi koira oleskella itsenäisestikin ulkona. Tällöinkin koira vaatii päivittäisiä kävelyjä/lenkkejä.

Terveelle ja aktiiviselle aikuiselle koiralle on vaikea määritellä mitään ylärajaa ulkoilulle. Varsinkin nuori aikuinen koira jaksaa uskomattoman paljon ja edellyttää jopa tuntien lenkkejä. Jos koira on mahdollista pitää vapaana eli ulkoilualue soveltuu siihen (ei ole esimerkiksi vilkasliikenteisiä teitä lähellä) kannattaa koira totuttaa vapaana olemiseen, sillä vapaana liikkua koira saa luonnollisinta liikuntaa. On kuitenkin aina muistettava voimassa olevat määräykset koirien kytkennästä.

Metsästyslaissa koirien kiinnipitoajaksi on säädetty 1.3.–19.8. Tällöin koira on pidettävä kytkettynä tai siten, että koira on välittömästi kytkettävissä. Lisäksi koiran irti pitämiseen tarvitaan maanomistajan tai metsästysoikeuden haltijan lupa.

Taajama-alueilla koirien kiinnipidosta säädetään järjestyslaissa. Taajamissa koirat on pidettävä aina kytkettynä, poikkeuksena ovat koirapuistot, koirien harjoitusalueet ja suljetut pihat. Näilläkin alueilla koiran on oltava omistajan/haltijan valvonnassa.

Päivän pitkälle lenkille ei pidä lähteä heti, kun koira on syönyt, sillä koirallekaan ei ole terveellistä juosta vatsa täynnä. Ruoka- ja ulkoilurytmi kannattaa rakentaa niin, että päivän pääruokailun jälkeen käydään lyhyehköllä kävelyllä ja päivän pitempi lenkki tehdään jonain muuna aikana tai ennen ruokailua. Jos lenkit ovat todella pitkiä ja raskaita, on koiralle ennen räsytystä hyvä tarjota energia- ja nestepitoista helposti sulavaa ruokaa (esim. marjoista, porkkanasta ja hunajasta tehtyä sosetta tai kuivattua silavaa yms.).

Seiskarinkoira on fysiikaltaan ja rakenteeltaan ketterä ja nopea. Se soveltuu siten hyvin liikunnallisiin harrastuksiin ja aktiviteetteihin. Koira pärjää myös talviolosuhteissa hyvin, tosin ympäri vuoden pelkäästään ulkona pidettäväksi koiraksi seiskarinkoira ei sovellu, turkki ei ole siihen riittävän paksu.

Pystykorvatyyppinä seiskarinkoiralla on hyvät aistit: kuulo ja hajuaisti ovat erinomaiset. Hyvien aistiensa ansiosta seiskarinkoira havainnoi ja löytää helposti esimerkiksi riistaeläimiä. Seiskarinkoira ei kuitenkaan ole varsinainen metsästyskoira, vaikka sellaiseksi soveltuukin. Kytkettynä se sopii riistan etsintään ja jäljestykseen. Hyljekoirille ominaiseen tapaan seiskarinkoirilta puuttuu ajohaukku ja ne ovat metsässä hiljaisia, vaikka olisivatkin vainunneet riistaa.

Seiskarinkoiran kanssa ei ole mitenkään välttämätöntä harrastaa metsästykseen liittyviä aktiviteetteja, vaan koira soveltuu hyvin muihinkin harrastuksiin, kuten jäljestykseen, etsintään ja agilityyn. Tärkeintä on, että koiralle tarjotaan riittävästi aktiviteetteja.

Eri harrastusmuodoista löytyy paljon tietoa internetistä sekä kirjallisuudesta. Agilityn harrastusmahdollisuudet ovat jossain määrin riippuvaisia paikkakunnasta. Kannattaa ottaa selvälle esimerkiksi oman asuinpaikan agility-radoista ja niitä ylläpitävistä kerhoista.

Koiran kanssa harrastaessa on tärkeintä, että koira nauttii tekemisestä. Otsarypysä suorittaminen ja tosissaan kilpaileminen eivät sovi rentoon ja iloiseen koiraharrastushenkeen.

Myös pikkupuuhastelut ja aivojumppa ovat koiralle hyväksi. Puuhaa voi järjestää esimerkiksi kätkemällä herkkuja sisälle asuntoon tai pihalle, tai piilotella herkkuja vaikkapa vessapaperirullan hylsyihin. Lemmikkieläinliikkeistä saa myös erilaisia aktivointioleluja.

Seiskarinkoira ei ole virallinen rotu, joten varsinaisia koiranäyttelyitä sen kanssa ei voi harrastaa. Avoimiin näyttelyihin, joihin hyväksytään kaikki koirat rotuun katsomatta, voi seiskarinkoirankin kanssa tuki osallistua.

TUNNISTUSMERKINTÄ

Koirilla tunnistusmerkintänä käytetään nykyään mikrosirua. Kennelliiton rekisteriin merkittävien pentujen tunnistusmerkintä on ollut pakollista vuoden 2009 alusta. Seiskarinkoirat eivät kuulu Kennelliittoon, joten seiskarinkoirilla ei ole tunnistusmerkintäpakkoa.

Kennelliiton ulkopuoliset koirat voidaan myös tunnistusmerkitä ja monissa koiraharrastuksissa, varsinkin kilpatasolla, tunnistusmerkintä on pakollinen. Tunnistusmerkinnästä on myös hyötyä, jos koira katoaa tai varastetaan, sillä poliisilla ja eläinsuojeluviranomaisilla on usein mikrosirujen lukulaite.

Mikrosiru laitetaan koiran niskaan. Toimenpidettä voi verrata rokotukseen ja sen tekee joko eläinlääkäri tai pätevätoimintainen tunnistusmerkintäsiijä. Sirusta ei ole koiralle haittaa. Tiedetään kuitenkin tapauksia, joissa siru ei ole pysynyt paikallaan vaan lähtenyt ihon alla liikkeelle. Jos siru on kulkeutunut pois kaulan alueelta, siitä ei ole välttämättä hyötyä karkaustapauksissa. Teoriassa aikuisiällä laitettu mikrosiru saattaa pysyä paremmin paikallaan kuin pentuna laitettu, asiasta ei ole kuitenkaan tutkittua tietoa.

Kasvattaja voi laittaa pennuille mikrosirun eläinlääkärin suorittaman pentuetarkastuksen yhteydessä. Siru voidaan laittaa koiralle myöhemminkin, esimerkiksi yksivuotisrokotuksen yhteydessä, jolloin toimenpide maksaa eläinlääkäristä riippuen joitakin kymmeniä euroja.

Tunnistusmerkintänä voidaan käyttää Kennelliiton hyväksymiä mikrosiruja, jolloin koira ilmoitetaan Kennelliiton ylläpitämään rekisteriin. Asiaan kannattaa perehtyä tarkemmin Kennelliiton verkkosivuilla (www.kennelliitto.fi).

Toinen vaihtoehto on kaikille lemmikkieläimille tarkoitettu Turvasiru, josta saa lisätietoa osoitteesta: www.turvasiru.fi.

MATKUSTAMINEN JA KOIRAN KULJETTAMINEN

Julkisissa liikennevälineissä voi kuljettaa koira. Paljon koiran kanssa matkusteleavan on suositeltavaa hankkia kunnollinen kuljetuslaatikko, joka on välttämätön esimerkiksi lentokoneessa. Junissa ja laivoissa koira useimmiten voi liikkua omistajansa mukana; junissa on omat vaunut lemmikkieläimille ja laivoissa koirille on jopa ulkoilualueita. Linja-autoissa voi myös matkustaa koirien kanssa, tosin liikennöitsijä voi joissakin tapauksissa rajoittaa koiran pääsyä linja-autoon. Koirista saatetaan periä myös erillisiä maksuja.

Hotelleihin ja lomamökkeihin voi yleensä ottaa koiran mukaan. Tärkeintä on ilmoittaa koirasta jo varausta tehdessä, sillä lemmikkien kanssa asustaville on useimmiten varattu omat

huoneensa/mökkinsä, jonne ei taas sijoiteta allergisia asiakkaita. Lemmikeistä peritään hotelleissakin useimmiten oma maksunsa.

Ulkomaille koiran kanssa matkustavan on perehdyttävä voimassa oleviin eläinten tuonti- ja vientimääräyksiin, joista ajan tasalla olevat tiedot löytää Maa- ja metsätalousministeriön internet-sivuilta www.mmm.fi.

Tavallisimmin koiran kanssa matkustetaan henkilöautolla. Viime vuosina koirien turvalliseen automatkustukseen on kiinnitetty enemmän huomiota. Silti koiria näkee yhä vapaina autojen takapenkeillä ja pahimmillaan roikkumassa ulkona avoimesta takaikkunasta. Autossa irti oleva koira on kolaritilanteessa hengenvaarallinen niin itselleen kuin muille matkustajille, vaikka nämä käyttäisivätkin itse turvavyötä. Kolaritilanteessa autossa vapaana olevaa koira voisi verrata auton sisällä ammuttavaan tykinkuulaan.

Vähimmäisvaatimus on kytkeä koira autossa turvavöihin. Koirien turvavöitä (esim. Hi-Craft) saa lemmikkieläinliikkeistä. Tavalliset ulkoilualjaat eivät ole riittäviä, sillä ne eivät anna tukea rintakehän kohdalta ja törmäystilanteessa ne luisuvat helposti pois koiran päältä. Hyvässä koirien turvavyössä on 360-astetta kääntyvällä nivelellä ja pikalukolla varustettu kiinnityslenkki, jolla koira saadaan kiinnitettyä auton turvavyöhön (jonka pitää tietysti olla kytketty). Nivelellä varustetussa turvavyössä koira pystyy melko hyvin liikkumaan ja vaihtamaan asentoa ilman, että se sotkeutuu turvavöihin.

Henkilöautossa koira pitää aina kuljettaa takapenkillä jo etuturvatyynyjen takia. Penkkien suojaksi saa edullisesti kestäviä likaa ja karvoja hylkiviä peitteitä, joissa on tarvittavat aukot turvavöille tai aukot voi leikata peitteeseen itse. Sedan-mallisen auton umpinaisessa tavaratilassa koira ei saa kuljettaa.

Myös farmariautossa koiran kuljettamiseen pitää kiinnittää huomiota. Farmari- ja pakettiautoissa koira kuljetetaan tavallisimmin tavaratilassa. Tällöin farmariauton tavaratila olisi erotettava matkustamosta erillisellä koiraverkolla. Nailoniset verkot eivät ole riittävä erotin tavaratilan ja matkustamon välillä, vaan koiraverkon tai -kalterin pitäisi olla metallinen. Autotarvikeliikkeistä saa metallisia koiraverkkoja ja useimpiin farmariautoihin sellaisen saa myös merkkikohtaisena lisävarusteena, joka on tarvittaessa helposti irrotettavissa.

Tavaratilassa koira ei pidä kuljettaa irtonaisten matkatavaroiden seassa, vaan koiralle olisi järjestettävä oma matkatavaroista erillinen tila, jossa koira mahtuu myös liikkumaan. Irtonaiset matkatavarat ovat koiralle törmäystilanteessa hyvinkin vaarallisia.

Kuljetushäkki/laatikko on hyvä vaihtoehto koiran kuljettamiselle auton tavaratilassa. Uusimpien autojen tavaratiloissa on usein turvavyö tai kiinnityslenkkejä, joilla häkin saa tukevasti kiinnitettyä autoon, ja tavaratilassa voi tällöin kuljettaa myös muita matkatavaroita. Häkkiin voi turvallisesti sijoittaa yhden koiran. Tavaratilan voi myös jakaa irrotettavalla väliseinän kaltaisella kalterilla, joka kiinnitetään tavaratilan katon ja lattian välille sekä varsinaiseen koiraverkkoon. Tavaratilan väliseinän saa lisävarusteena joihinkin automerkkeihin tai sellaisen voi mahdollisesti tehdä myös itse.

Koira on suositeltavaa kytkeä turvavöihin myös tavaratilassa, jollei koira matkusta suljetussa kuljetushäkissä/laatikossa. Turvavyö estää koira sinkoutumasta ulos autosta sekä karkaamasta sokkitilassa kolaripaikalta. Tiedetään tapauksia, joissa irti ollut koira on estänyt loukkaantuneiden matkustajien auttamisen tai sokin saanut koira on karannut paikalta tai juossut tielle ja jäänyt auton alle.

Kesällä on myös huomioitava, että auton sisätilasta tulee auringossa hyvinkin äkkiä vaarallisen kuuma. Koiraa ei saa koskaan jättää kuumentuvaan autoon – auto voi kuumentua liikaa jopa varjossa ja koira saa helposti lämpöhalvauksen. Avoimeksi jätetty ikkuna ei välttämättä riitä viilentämään auton sisäilmaa ja ilmastoinnistahan ei ole mitään hyötyä, kun auto ei ole käynnissä.

Koiralle on varattava automatkalle aina vettä. Paljon koiran kanssa autolla liikkuvan kannattaa harkita lasien tummentamista. Tummennuskalvot estävät melko tehokkaasti aurinkoa lämmittämästä auton sisätilaa. Yleistyneestä ilmastoinnista huolimatta tavaratilassa pitkään matkustavan koiran olo voi muuttua tukalaksi, jos aurinko pääsee paistamaan koiran päälle pitempiä aikoja.

Koiran kanssa matkustettaessa on muistettava varata riittävästi aikaa, sillä koira kaipaa varsinkin pidemmällä matkoilla jaloittelua.

KOIRAN ALKUPERÄSTÄ

Koira polveutuu sudesta. Biologisesti määriteltynä koira ja susi ovat samaa lajia. Niiden geneettinen ero on vähäinen ja ne pystyvät saamaan lisääntymiskykyisiä jälkeläisiä. Nykyään kesy koira määritelläänkin suden yhdeksi alalajiksi.

Koira ja susi poikkeavat kuitenkin oleellisesti toisistaan. Susi on villieläin ja koira taas ihmisen kulttuurissa kehittynyt kesy eläin. Koira kehittyi sudesta kymmeniä tuhansia vuosia sitten. Viime jääkauden aikoihin koira erottui jo selkeästi sudesta ja eli ihmisen kumppanina. Koiran menestys ihmisen vanhimpana kotieläimenä perustuu koiran erinomaiseen sopeutuvuuteen.

Alkujaan koirat ovat jalostuneet erilaisiksi tyypeiksi lähinnä käyttötarkoituksensa perusteella ja koiran ulkonäön ja rakenteen ovat määrittäneet tehtävät, joissa koira on toiminut ihmisen apuna. Joidenkin koirarotujen juuret ovat peräisin vanhoista korkeakulttuureista, mutta suurin osa maailman yli neljästä sadasta rodusta on luotu ja muodostettu kenneltoiminnan myötä erilaisista käyttökoira- ja maatiaiskannoista vasta 1800- ja 1900-luvulla. Koirarotujen paljonkin toisistaan poikkeava ulkonäkö perustuu perintötekijöiden muuntautumismahdollisuuksiin voimakkaan jalostuksen ja ympäristötekijöiden vaikutuksesta.

Rotu ei ole luonnonvakio vaan ihmisen luoma keinotekoinen määritelmä. Kaikki rodut ovat lisääntymiskykyisiä keskenään, tosin fyysiset kokoerot asettavat rajoituksensa. Luonnossa rodut sekoittuisivat keskenään ja tätä sekoittumista on tapahtunut ennen rotujen määrittelyä ja nykyisen kaltaista kenneltoimintaa ja koirankasvatusta. Rodut pysyvät puhtaina, koska ihminen ei anna niiden sekoittua. Tämä on monien rotujen kohdalla johtanut siihen, että melkein kaikki rodun koirat ovat sukulaisia keskenään. Tällöin perintötekijöistä on kadonnut luonnollinen vaihtelu ja useat asiantuntijat ovat ennustaneet monien rotujen ajautuvan sukupuuttoon. Myös perinnölliset sairaudet ja viat ovat monilla roduilla yleisiä.

Seiskarinkoirakanta ei ole suljettu rotu, vaan kantaan otetaan edelleen uusia yksilöitä perimän monipuolisuuden säilyttämiseksi. Seiskarinkoirien taustalla ovat Seiskarin saarella eläneet hyljekoirat, jotka katosivat lähes kokonaan toisen maailmansodan myötä, jolloin Suomi menetti kaikki Suomenlahden suuret ulkosaaret Neuvostoliitolle. Samantyyppisiä hyljekoiria eli myös muilla Suomenlahden saarilla sekä rannikolla.

Nykyisten seiskarikoirien polveutuminen alkuperäisistä koirista on vähäistä ja epätodennäköistä. Nykyinen seiskarinkoirakanta onkin rekonstruktio alkuperäisistä koirista eli koirakanta on muodostettu etsimällä alkuperäisten koirien kaltaisia koiria, joiden pohjalta uutta kantaa on ryhdytty kasvattamaan. Nykyisten seiskarikoirien rakenne, ominaisuudet ja luonne ovat hyvin samansuuntaisia, mitä historialliset lähteet kertovat alkuperäisistä seiskarinkoirista.

KOIRAN JA IHMISEN SUHDE

Koira on suden tavoin laumaeläin, jolle laumahierarkia on tärkeää ja tätä hierarkiaa ylläpidetään lauman jäsenten välisellä viestinnällä. Susitutkimus on opettanut paljon myös koiran käytöksestä ja auttanut ihmistä ymmärtämään koiraa ja sen käytöstä entistä paremmin. Koiran ja suden käyttäytymistä ei suoraan pidä verrata toisiinsa, mutta se mitä on opittu villoista koiraeläimistä, sopii monin osin myös koiraan.

Ihmisperhe, johon voi kuulua myös useampia koiria, muodostaa koiralle lauman, jonka jäsen se on. Laumalla on oltava johtaja ja kaikkien laumanjäsenten välillä on jonkinlainen arvojärjestys. Ihmisen kumppanina koiran ei koskaan pidä olla lauman (perheen) johtaja. Määrätietoinen, reilu ja rakastava suhtautuminen koiraan osoittaa sille jo luonnostaan oman paikkansa lauman jäsenenä.

Kun koiraan suhtaudutaan koirana jo pennusta lähtien, omaksuu koira oman laumansa hierarkian ja tavat usein itsestään. Ihmisen on opittava kommunikoidaan koiransa kanssa, jotta ihmisen ja koiran välille kehittyy toimiva suhde.

Ihmisen on tärkeä ymmärtää, että koira ei kykene käsitteelliseen ajatteluun eikä ymmärrä puhetta. Ihmisen on siten kyettävä omaksumaan koiran maailma ja osattava havainnoida koirien viestintää, joka rakentuu hajuista, äänistä, eleistä ja katseista. Koiran hajumaailma on ihmiselle suuri tuntematon, sillä koiran hajuaisti on moninkertaisesti ihmisen hajuaistia parempi. Ihminen kommunikoi koiran kanssa lähinnä äänin ja elein.

Katseella on koirille suuri merkitys varsinkin laumahierarkiassa. Koirien maailmassa arvojärjestyksessä alempana oleva väistää aina ylemmän katsetta. Tähän perustuu sanonta, että koiraa ei pidä katsoa silmiin. Koirien kanssa kokemattomampi ihminen saattaa vieraassa koirassa laukaista puolustavan hyökkäysreaktion katsoessaan sitä silmiin. Oman koiran kanssa näin ei pitäisi koskaan käydä, vaan oma koira väistää aina katsetta, mikäli ihminen näin katsellaan viestittää.

Hyvässä ja toimivassa kommunikointisuhteessa usein riittää, kun omistaja katsoo koiraansa ja antaa jonkin tietyn eleen. Tämän kommunikoinnin on jokaisen koiranomistajan opetettava koiransa kanssa. Se vie jonkin verran aikaa ja edellyttää oman koiran tarkkailua ele- ja ääniviestinnän opettelemiseksi. Koirien keskuudessa eleillä, asennoilla ja katseilla on suuri merkitys.

Useimmiten koirien väliset yhteenotot ovat seurausta siitä, että koirien omistajat eivät ole osanneet lukea koiraansa tai ovat sotkeneet koirien välistä viestintää. Näin käy usein jo senkin takia, että kaupunkiolloissa koirat on pidettävä kytkettyinä, eivätkä ne pääse kommunikoidaan vapaasti ja luonnollisesti.

Koiraan ei pidä kohdistaa varsinaista fyysistä ylivaltaa, ja väkivaltaa ei koskaan!

Läpsiminen, lyöminen ja potkiminen synnyttää vain arvaamattoman ongelmakoiran. Mikäli koiraa on jossain tilanteessa rangaistava, usein pelkkä vihainen katse ja ääni ovat riittäviä (matala äänensävy tehoaa parhaiten). Tarvittaessa ääntä ja elettä voi tehostaa ottamalla koiraa niskasta ja painamalla se hillitysti maahan ja kääntää se vielä selälleen. Näin koira alistetaan ja usein se tällöin alistuu jo oma-aloitteisesti. Koulutuksessa tai johonkin tehtävään opettamisessa koiraa ei saa koskaan rangaista, vaan opettaminen perustuu kehumiseen ja palkitsemiseen.

Kun koira on kasvatettu määrätietoisesti pennusta lähtien ja ihmisen ja koiran välinen suhde on kunnossa, koira on tottelevainen ja yhteistyöhaluinen jo luonnostaan. Mikäli määrätietoinen kasvatus on laiminlyöty ja koira ei toimi ja käyttäydy halutulla tavalla, niin edessä on aikaa vievä koulutus, jolla huonot tavat yritetään saada pois.

Luonnollisessa kasvu- ja oppimisvaiheessa pentukoira omaksuu käytös- ja toimintatapansa. Niiden korjaamisessa ei aikuisvaiheessa enää täysin onnistuta, vaan korkeintaan koiralle voidaan opettaa käyttäytymismalleja, joilla peitetään vääränlainen käytös. Kasvuvaiheessa koiran omaksumat tavat jäävät koiraan, vaikka ne saataisiinkin peitettyä. Tällainen koira voi jonkin ärsykkeen laukaisemana joskus – ei välttämättä kuitenkaan koskaan – toimia ja käyttäytyä täysin ennalta arvaamattomasti.

Noin puolivuotiaan pentukoiran kanssa on suositeltavaa osallistua

arkitottelevaisuuskursseille tai pentukouluun, joissa opetellaan perusasioita, kuten hihnassa kävelyä, ohittamista, istumista jne. Hyvältä ohjaajalta saa myös opastusta oikeanlaiseen kontaktiin koiransa kanssa. Lisäksi koulutuksen yhteydessä pentukoira oppii koirasosiaalisuutta muiden koirien seurassa.

Koirankoulutusoppaita löytyy hyllymetreittäin. Niiden taso ja sisältö on hyvin kirjavaa.

Koulutusoppaiden tyypillisimpiä virheitä ovat koiratyyppien ja rotujen rinnastaminen samanlaisiksi sekä koiran käyttäytymisen humanisoiminen. On eri asia kouluttaa pitkälle jalostettua seurakoiraakin kuin alkukantaista metsästyksen soveltuvaa pystykorvatyyppiä. Koirat ovat erilaisia ja kaikki niksit ja neuvot eivät sovellu kaikille. Tärkeintä on, että omistaja tuntee koiransa ja osaa kommunikoida koiransa kanssa.

Koiran ymmärtäminen koirana on kaiken lähtökohta. Kirjavasta koirakirjallisuudesta kannattaa ehkä ensimmäiseksi tutustua susitutkijanakin toimineen Erkki Pulliaisen kirjoittamiin kirjoihin, joista hyvät perustiedot saa esimerkiksi teoksesta *Koira kotona ja luonnossa* (Kustannusosakeyhtiö Ajatus, 2000) tai sen uudemmassa versiosta *Koiran käyttäytyminen* (Ochre Chronicles Oy, 2008).

Koira on mahdollista opettaa suoriutumaan mitä erilaisimmista tehtävistä. Tällainen opetus tapahtuu aina leikin avulla ja tehtäväopetukseen löytyy myös paljon erilaista kirjallisuutta. Nämä koulutusoppaat keskittyvät usein vain yhden tietyn tehtävän tai toiminnan opettamiseen ja tarjoavat siten usein pätevämpää sisältöä koiran opetukseen kuin yleisluontoiset koulutusoppaat. Tehtäväkoulutus aloitetaan yleensä vasta puolen vuoden iässä tai myöhemmin.

Kysyvä ei tieltä eksy. Kokemattomamman ja monasti kokeneemmankin koiraihmissen on hyvä kysyä neuvoja ja kokemuksia muilta koiraharrastajilta, mikäli kohtaa ongelmatilanteita.

SEISKARINKOIRAN MÄÄRITELMÄ

Historia

Itämeren rannikoilla on käytetty todennäköisesti jo kivikaudelta lähtien pystykorvatyyppistä koiraa apuna hylkeenpyynnissä. Suomessa koiria tiedetään käytetyn hylkeenpyynnissä Suomenlahden, Saaristomeren, Ahvenanmaan ja osin Pohjanlahden alueella. Koirien tehtävänä oli etsiä hylkeiden hengitysreikiä ja pesäluolia. Koirat olivat liikkeiltään ketteriä, aistit hyvät ja hylkeiden jäljittäminen tapahtui ääneti eläinten arkuuden takia. Koirien piti olla myös sosiaalisia, jotta ne tulivat toimeen ihmisten ja toistensa kanssa ahtaissa yöpymistiloissa. Viimeiset tiedot hylkeenpyynnissä käytetyistä koirista ovat 1950-luvulta.

Hyljekoirat eivät ole koskaan olleet virallinen rotu vaan koirat ovat olleet yleistä pohjoista pystykorvatyyppiä ja edustaneet kullekin alueelle ominaista maatiaiskantaa. Tunnetuimpia hyljekoiria ovat olleet Suomenlahden ulkosaarilla (Suursaari, Tytärsaari, Lavansaari ja Seiskari) eläneet koirat. Saarten koirakannoille on ollut tyyppillistä, että ne ovat saaneet vaikutteita saarten ulkopuolelta, eli koirakantojen perimä on ollut suhteellisen monipuolinen maantieteellisesti rajatusta alueesta huolimatta.

Ulkosaarten koirien ulkonäköä ja tyyppiä on tutkittu aikalaislähteiden ja perimätiedon perusteella. Suursaarella koirien lukumäärä on ollut suurin ja saaren koirat ovat muodostaneet ulkonäöllisesti yhteneväisimmän kannan. Lavansaarella ja Seiskarissa koirat ovat olleet kirjavampia, joskin koirien rakenteellinen tyyppi on ollut kaikilla saarilla melko yhtenevä: noin puolimetriä korkea, rungoltaan pitkäkökö pystykorvainen koira, jolla on kippurahäntä, lyhyt tai keskimittainen turkki, jonka väritys on vaihdellut mustasta ja mustavalkeasta ruskean eri sävyihin.

Ulkosaaret evakuoitiin talvisodan kynnyksellä, jolloin suurin osa koirista menetettiin. Mantereelle tiedetään tuodun vain joitain koiria. Käytännössä saarten koirakannat katosivat. Perimätiedon mukaan Seiskarista olisi 1930-luvulla annettu useampia koiria Pohjanlahden rannikolle. Tämän tiedon innoittamana Leo Sipilä jäljitti 1990-luvulla Seiskarin saarella eläneitä koiria muistuttavia yksilöitä, joita löytyi muutamia kymmeniä. Näiden koirien perustalta luotiin uusi koirakanta, jonka esikuvana toimi ennen toista maailmansotaa Seiskarin saarella elänyt koirakanta.

Seiskarinkoirat

Nykyiset seiskarinkoirat ovat rekonstruktio aikanaan Seiskarissa eläneistä koirista. Nykyisten seiskarinkoirien määritelmä nojaa aikalaislähteistä ja perimätiedoista muodostettuun käsitykseen saaren alkuperäisistä koirista.

Seiskarinkoirien kasvatuksessa pyritään noudattamaan samoja periaatteita kuin aikanaan hyljekoirien kasvatuksessa. Seiskarinkoirakanta on siten avoin ja kantaan otetaan suunnitelmallisesti uusia määritelmän mukaisia yksilöitä. Kantaan otetut koirat ovat useimmiten sekarotuisia, joiden taustalla on pohjoisia pystykorvarotuja. Kannan avoimuuden perustana on perimän säilyttäminen monipuolisena, jolloin perinnöllisten sairauksien ja vikojen yleisyys olisi mahdollisimman pieni. Ulkonäöllistä yhteneväisyyttä tärkeämpää on koirakannan terveys.

Nykyiset seiskarinkoirat ovat pääasiassa seurakoiria, jotka soveltuvat ketteryytensä, terävien aistiensa ja sosiaalisuutensa ansiosta useimpiin koiraharrastuksen aktiviteetteihin. Seiskarinkoirilla harrastetaan muun muassa agilitya, tokoa, jäljestystä ja terapiatoimintaa.

Koko

Urosten tavoiteltu säkäkorkeus on 47–53 cm ja narttujen 44–50 cm. Ihanteellinen paino on riippuvainen koiran säkäkorkeudesta, mutta useimmiten paino asettuu välille 14–20 kg.

Rakenne

Suhteellisen kevytrakenteinen ja yleisilmeeltään terhakas pystykorva, jonka runko on hieman korkeuttaan pidempi.

Pää on muodoltaan kiilamainen kolmio ja otsapenger on suhteellisen loiva.

Korvat ovat pystyt, kärkien taittuminen mahdollista, mielellään tyvileveyttä korkeammat ja eteenpäin suuntautuvat.

Kuono on melko siro ja pitkäkö, purenta on leikkaava.

Häntä on jämäkkä ja kiertyy selälle.

Karvapeitteessä päälakarva on lyhyehköä ja myötäilevää sekä hylkivää, sisäkarva on havaittavaa.

Turkin väri on musta, mustavalkea tai ruskea, ruskeavalkea.

Erytyspiirteinä ovat kannukset takajaloissa.

Raajat ja kulmaukset ovat normaalit ja terveet, ja koira on liikkeiltään ketterä.

Luonne

Luonteeltaan seiskarinkoira on sosiaalinen ja ihmisrakas: tulee toimeen toisten koirien kanssa ja viihtyy laumassa sekä on ystävällinen ihmisiä kohtaan.

Koiran luonteeseen ja luonteen kehittymiseen vaikuttavat huomattavasti myös ympäristötekijät, varsinkin varttumisaikana, joten koirien luonteissa on aina yksilöllisiä eroja. Lisäksi samaa sukupuolta edustavat yksilöt eivät välttämättä kaikissa tilanteissa tule toimeen keskenään, varsinkin jos niiden välillä esiintyy kilpailua. Tämä on normaalia.

HUOM!

**Seiskarinkoira ei ole virallinen rotu
ja Seiskarinkoirakerho ry ei kuulu Suomen Kennelliittoon.**

SEISKARINKOIRAKERHO RY:N JÄSENEKSI

Seiskarinkoirakerho ry on vuonna 1999 perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää Seiskarin saarelta peräisin olevien hyljekoirien kasvatusta ja kehitystä sekä turvata koirapopulaation olemassaolo. Lisäksi yhdistys kerää ja tallentaa hyljekoiiriin ja Seiskariin liittyvää aineistoa ja perimätietoa, jota se hyödyntää koirapopulaation kehityksessä ja turvaamisessa.

TARCOITUKSENSA TOTEUTTAMISEKSI YHDISTYS

- pitää rekisteriä koirista
- valvoo koirien kasvatus- ja kehitystyötä sekä antaa neuvontaa
- kerää ja julkaisee tietoja seiskarinkoirista
- ylläpitää verkkosivuja osoitteessa seiskarinkoirakerho.fi
- kehittää mahdollista koetoimintaa
- kerää hyljekoiiriin liittyvää perinnetietoa
- järjestää kokouksia, tapaamisia ja muita aiheeseen liittyviä tilaisuuksia.

[Yhdistyksen käytäntönä on ollut järjestää kaksi kokoontumista vuosittain.]

TOIMINTANSA TUKEMISEKSI YHDISTYS

- kerää vuosikokousten määräämät liittymis- ja jäsenmaksut
- kerää vuosikokousten määräämät koirarekisterin ylläpitoon liittyvät maksut
- voi antaa jäsenilleen maksullista neuvontaa
- voi järjestää näyttelyitä

JÄSENET

Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä henkilö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen. Varsinaisen jäsenen kanssa samassa taloudessa asuva(t) henkilö(t) voidaan hyväksyä perhejäseniksi. Yhdistyksen toiminnassa perhejäsenet ovat muutoin tasavertaisia varsinaisten jäsenten kanssa paitsi äänestystilanteessa. Perhejäsenellä ei ole yhdistyksen kokouksessa äänioikeutta, vaan äänioikeus on varsinaisella jäsenellä.

Kannattavaksi jäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö/yritys, joka haluaa tukea yhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa.

Varsinaiset jäsenet, perhejäsenet ja kannattavat jäsenet hyväksyy hakemuksesta yhdistyksen hallitus.

Kunniajäseneksi voidaan hallituksen esityksestä yhdistyksen kokouksessa kutsua henkilö, joka on huomattavasti edistänyt ja tukenut yhdistyksen toimintaa.

JÄSENEEN EROAMINEN JA EROTTAMINEN

Jäsenellä on oikeus erota yhdistyksestä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle tai sen puheenjohtajalle tai ilmoittamalla erosta yhdistyksen kokouksessa merkittäväksi pöytäkirjaan.

Yhdistyksen kokous voi erottaa jäsenen yhdistyksestä, jos jäsen on jättänyt eräänntyneen jäsenmaksun maksamatta tai muuten jättänyt täyttämättä ne velvoitukset, joihin hän on yhdistykseen liittymällä sitoutunut tai on menettelyllään yhdistyksessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut yhdistystä tai ei enää täytä laissa taikka yhdistyksen säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja.

JÄSENEKSI LIITTYMINEN

Seiskarinkoirakerho ry:n jäseneksi liitytään maksamalla vuotuinen jäsenmaksu ja toimittamalla yhteystiedot jäsenihteerille.

Jäsenmaksu on 15 euroa (vahvistetaan vuosittain yhdistyksen vuosikokouksessa).

JÄSENTIEDOT

Nimi:	Perhejäsenet:
Osoite:	Sähköposti:
Postinumero ja toimipaikka:	Puhelin:
Koiran nimi / koirien nimet:	Koiran/koirien rekisterinumero(t):

Jäsentiedot toimitetaan jäsensihteerille: Jäsensihteerit / Seiskarinkoirakerho ry
 Kuusiston koulutie 11, 21620 Kuusisto
 tai sähköpostilla
jasenasiat@seiskarinkoirakerho.fi

MAKSAJA
 BETALAREN

Saajan tilinumero Mottagarens kontonummer	Sampo 800011 - 70877030	TILISIIRTO GIRERING <small>Maksu välitetään saajalle vain Suomessa Kotimaan maksujenvälityksen yleisten ehtojen mukaisesti ja vain maksajan ilmoittaman tilinumeron perusteella. Betalningen förmedlas endast till mottagare i Finland enligt Allmänna villkor för inrikes betalningsförmedling och endast till det kontonummer betalaren angivit.</small>		
Saaja Mottagare	Seiskarinkoirakerho ry	Viesti		
Maksaja Betalare		Jäsenmaksu		
Allekirjoitus Underskrift		Viitenumero Ref. nr	1009	
Tilitä nro Från konto nr		Eräpäivä Förfallodag		Euro

PANKKI
 BANKEN

KIRJALLISUUTTA

Christoffersson, Sten: Metsästyskoirat. Otava Helsinki. 1997 ja 2003.

Coppinger Raymond & Lorna: Dogs. A New Understanding of Canine Organ, Behavior, and Evolution. The University of Chicago Press. 2001.

Koponen, Auli: Koira saa pentuja. Tammi Helsinki. 1998.

Koponen, Auli: Koiran ensiapu ja kotilääkintä. Tammi Helsinki. 1996 ja 2004.

Koskentalo, Helena: Parempaan pentutulokseen. Koirankasvattajan käsikirja. Kennelvaruste Espoo. 2000.

Pulliainen, Erkki: Koira kotona ja luonnossa. Ajatus Kirjat Helsinki. 2004.

Serpell, James: The Domestic Dogs. Cambridge University Press. 1995 & 2002.

INTERNET-SIVUJA

Maa- ja metsätalousministeriö: <http://www.mmm.fi>

Seiskarinkoirakerho: <http://www.seiskarinkoirakerho.fi>

Suomen Kennelliitto: <http://www.kennelliitto.fi/FI/>

Tunturisuden koiralinkit: <http://www.tunturisusi.com/koiralinkit/>